

hogyan minősülhet át az emberi életet elsorvasztó *démonikus erővé*” (204.). A mankurtizáció démonikus ereje nem pusztán abban áll, hogy a történelem bizonyos vetületeit tabusítja, felejtésre ítéli, hanem abban, hogy az emlékezés és felejtés összekapcsolódását manipulatív úton szétválasztja, egyensúlyukat megbontja, ezáltal a felejtést magát alakítja át, szó szerint „monopolizálja”, egyoldalúvá redukálja. A regény által felkínált tapasztalat azért releváns a kötet témája szempontjából, mert felfedi a felejtés fogalmának komplexitását, vagyis az emlékezés és a felejtés dialektikáját a felejtés fogalmának multiplikációja révén világítja meg.

A kötet írásai azért tarthatnak számot érdeklődésre, mert az emlékezés és a felejtés problémáiról való gondolkodás számos aspektusát felvillantják, a különböző tudományterületek sajátos nézőpontjai pedig számos továbbgondolandó kérdésirányt hagynak nyitva. Zárásként csak egyet említek ezek közül. Veress Károly tanulmányának egyik következtetése nemcsak az Ajtmatov-regény kontextusában

lehet igencsak releváns és elgondolkodtató, hanem a kortárs, egyre inkább a gépi archiválás által uralt világunkra vonatkoztatva is: „A globalizálódó mankurtizáció *fakticitásszerű*, azaz már mindig is előtte jár bármilyen elébe kerülő emlékeztető erőfeszítésnek. Bárhol és bármikor formálódjanak is meg az emlékezet érvényesítésére alapozó kulturális alakzatok, már mindig is benne találják magukat a mankurtizáció valamilyen meglévő állapotában. Az élő emlékezetnek csupán elszórt kis szigetei maradnak meg, a saját jelenükbe záruló létezés időkapuszuláiként, a lét elérhetetlenné váló egészéhez való kapcsolódási lehetőségek nélkül.” (235.) Ez a fajta megközelítés egyértelműen felveti a démonikus felejtés öngerjesztő jellegének kérdését a virtuális világban, általánosabban pedig azt a problémát feszegeti, hogy az archiváló technikák tökéletesedésével marad-e még hely nemcsak az emlékezés, hanem a felejtés számára? Egyáltalán mivé alakul maga az időtapasztalat?

Bakcsi Botond

Egy pszichoterápiás iskola aktualitása és fejlődése

Többlét különkiadvány, 2016 – Logoterápia és Egzisztenciaanalízis. 243 old.

Egy klasszikusnak nevezhető pszichoterápiás irányzat évkönyvét kézbe véve ott motoszkált bennem a kérdés, hogy tud-e valami igazán újat nyújtani a területet ismerő olvasónak. Már most kijelenthetem, hogy igen, a logoterápia és egzisztenciaanalízis 2016-ban megjelent évkönyve képes új és releváns információt nyújtani mind a szakembernek, a területtel ismerkedő pályakezdőnek, mind az érdeklődőnek egyaránt.

A mai társadalom krízisei, az intézmények identitás-, feladatkör- és autoritáskrízisei, ezen belül kiemelten az oktatási intézmények krízise, a család és a családtagok egyéni egzisztenciális

krízisei, illetve a hivatástudat elhomályosodottsága mind jelentős szempontok szerint kerülnek tárgyalásra a kötetben. Nem egyszerű ténybeszámolókat olvashatunk, hanem pszichoterápiás, filozófiai és interdiszciplináris tudományos vizsgálódásokat, elemzéseket és lehetséges következtetések megfogalmazását. A tanulmányok, alapszövegek fordításai, szakmai interjúk és a kutatási beszámolók sokszínűsége egy dinamikusan fejlődő, hatékony és szakmai szempontból is érett pszichoterápiás terület képét mutatja. A terület érettségét semmi nem jelzi jobban, mint az, hogy egy alapvetően pszichoterápiás irányzat megtalálta alkalmazási

területeit a karriermenedzsmentben, a pedagógiában, a filozófiai gondolkodásban és az interdiszciplináris tudományos gondolkodásban egyaránt. Pszichoterapeutaként ezt a logoterápia mint terápiás irányzat sikereként értékelem, hiszen a pszichoterápiás irányzatok mai napig érvényes nehézsége a hétköznapi ember gondolkodásában való elfogadottságának elérése. A jelen kötetben tárgyalt témák és alkalmazási területek sokszínűsége határozottan azt mutatja, hogy ez a logoterápiának sikerült.

Ez azonban nem jelenti azt, hogy a logoterápiás gondolkodás panaceummá válhat minden probléma esetében, sem azt, hogy a logoterápiás gondolkodás elszigetelten is működőképes lenne. A kritikus gondolkodás és a körültekintő szakmai tájékozottság a logoterápiás és az egzisztenciaanalitikus gondolkodás területén is feltétel. Ennek elmulasztására hívja fel a figyelmet Sárkány Péter a kötet egyik szerkesztője is cikkében, de érvényes szempont lehet akár a jelen kötetben megjelent cikkek továbbgondolásában is.

A munka értelmességének kérdése olyan téma, amely ma alapvetően érinti a társadalom meghatározó intézményeit, legyen itt szó a családi vagy az állami adminisztrációról, a politikai vezetésről, az egyházakról, a tanügyi intézményekről, az egészségügyről vagy akár a nagy ipari vállalkozásokról. A munka értelmessége nem csak a munkát végző személy által megélt krízis, amelyben a munka értelme egyre ritkábban átlátható, és a lelki kiégés (*burnout*), de az érintett személyek, a célcsoport számára is válságforrás. A „ki mit dolgozik, és miért?” kérdés mindkét fél számára megválaszolatlan marad. A logoterápia ilyen módon a munkahelyi mentálhigiénia szükséges szemléletévé vált, a dolgozó ember is önmaga kell hogy újraterejtse munkája és léte értelmét. Ilyen módon az intézményi tevékenység értelme a hierarchikus fentről lefelé irányultság helyett részlegesen újraterejthető letről felfelé, az egyéntől az irányító szerepek felé haladva.

A család esetében a válások okai és a mai fiatal generáció irányvesztettsége mind a mai korra

jellemző értelemválsággal hozható kapcsolatba. Bár sokan állítják, nem a krízis ténye jellemzi a mai kort, hanem az aktuális krízis jellemzői. Mind a család és az egyén identitásvesztésének krízisére, mind az állami és a kulturális intézményeink identitásvesztésének kríziseire találunk reflexiókat a jelen kötetben.

A kötet logikai szerkezete teret ad a téma különböző megközelítéseinek: a *Tanulmányok* és az *Előadás* rovatok mellett (melyek a címnek megfelelően a logoterápia területét tárgyaló vagy alkalmazó tanulmányokat és előadást tartalmaz), a *Forrás* című rovatban helyet kapnak olyan alapszövegek, melyek magyar nyelvű fordítása létfontosságú lehet a magyar olvasóközönség számára. *Műhely* cím alatt pedig helyet kapnak a gyakorlati alkalmazásokról szóló beszámolók, a felmerülő kérdések és tapasztalatok. Végül a *Párbeszéd* rovatban megjelentetett interjúk olyan szakembereket szóltatnak meg, akiknek a szakmai és személyes tapasztalatai lényeges következtetéseket és elemzéseket tesznek lehetővé a logoterápia és egzisztenciaanalízis megértése és értékelése céljából. A logoterápia szakmai aktivitását bizonyítja a *Logoterápia jövője* címmel megtartott bécsi nemzetközi konferenciáról szóló beszámoló.

Szilika-Iván Emőke az emberi erőforrás menedzsment vonatkozásában a tehetséggyondozás szempontjából közelíti meg a logoterápia munkahelyi alkalmazásának kérdését. Tanulmányának címe *Az értelem és értékközpontú munka. Logoterápia az üzleti élet színpadán*. Jelzi az aktuális helyzetet, miszerint a komplex hierarchikus szervezetekben hiányzik a vezetőség irányából a végrehajtó feladatköröket betöltő munkatársak munkája értelmének felismerése és visszajelzése. A szerző a logoterápiás értelemkereső folyamatot alkalmazza a munkahelyi feladatokban rejlő értelemkeresés és értelemtulajdonítás feltárására. A személyes és a konkrét helyzetben rejlő értelemtulajdonítás lehetősége tényleges minőségi változást hozhat a munkát végző egyén és munkahelyi környezete számára. Emellett azonban érdemes lenne megvizsgálni azt is, hogy az intézmények szintjén miként lehetne

az értelemkereső folyamatot a vezetőség irányából a végrehajtó feladatokat végző munkatársak felé is kiterjeszteni. Bár a tanulmány az egészséges emberek munkahelyi viszonyait tárgyalja, hasznos lett volna kitérni a munkahelyi értelemvesztés két tipikus patológiájára: a kiégésre (*burnout*) és a munkamánia jelenségére is. Mindkét jelenség a munkahelyi értelemvesztésre adott válaszként is értelmezhető. Ezek figyelembevétele nélkül az értékvesztés folyamata és a munka viszonya hol érvényessé, hol érvénytelené teheti a logoterápia szempontjának a munkahelyi-mentálhigiénias alkalmazását. Mindenképpen értékelendő a szerző azon törekvése, hogy a munkát mint az élet egyik alkotó tevékenységét logoterápiás szempontból értelmezze.

A következő tanulmányt *Igazság és értelemkeresés a gyógyítási modellekben és alternatívákban*, a saját munkám. Ebben a gyógyító dilemmáit tárgyaltam, amikor annak a gyógyítási irányzatok és azok alternatívái között választania kell. Manapság a gyógyítók azzal szembesülnek, hogy választaniuk kell a hagyományosnak tekintett tudományos gyógyítási formák és a nem mindig tudományos alapon strukturálódó gyógyítási alternatívák között. A választás egzisztenciális következményekkel is jár, hiszen a gyógyító képzése során anyagi terheknek van kitéve, lazább vagy szigorúbb szakmai elköteleződéseknek kell megfelelnie, és eltérő intézményi megköltések között kell tevékenykednie. Ezek egyenként és rendszerben is meghatározók lehetnek a szakmai sikerben vagy kudarcban. A döntés tehát komoly téttel jár. Nem mindegy tehát, hogy a képzés hosszú évek folyamatos tanulását feltételezi vagy egy szabadidőben elvégezhető pár éves vagy hónapos képzést. Az sem mindegy, hogy a praxis milyen technológiai feltételekkel és járulékos költségekkel jár. Az intézmények ellenőrző tevékenységet folytatnak nemcsak saját tagjaik felett, hanem a nem tagok „nem hivatalos tevékenységének” ellenőrzéseként is. Mivel a gyógyítás elsősorban megélhetést biztosító hivatásnak tekintett, nem mindegy az sem, hogy a gyógyítónak milyen időben, erőforrásokban, elköteleződésben számolható

költségeket kell megfizetnie. Az alternatíva azt jelenti, hogy ugyanazokat az eredményeket más gyógyító sokkal kisebb anyagi és időbeli ráfordítással, felelősségvállalással is elérheti. Ezekben a döntésekben a betegek választási opciói, az intézményi korlátozások és védelem, valamint a gyógyító egyéni erőforrásai mind szerepet játszanak. Itt fő szempontként a gyógyításban használt tudás igazságértéke és hatékonysága kerül döntő helyzetbe. A tárgyalat szempontok egy elméleti modellbe szerveződnek, amely elemzési támpontokat nyújthat a gyógyítók szakmai opcióinak értelmezéséhez és az egzisztenciális következmények tudatosításához.

Andreas Schreiber *Way (DAO) is the Meaning (SINN)* című tanulmánya egy szisztematikus összehasonlítást kínál a taoizmus filozófiája és a logoterápia értelemkereső fogalomrendszerei között. Ez a megközelítés újranítja a vallások, a filozófiák és a pszichoterápiák viszonyának bonyolult kérdését, anélkül, hogy erre a szerző konkrét módon kitérne. A szerző szemléletében mindkét terület célja azonos: alapvetően hasonló az értelemfogalommal dolgozni: a helyzet által teremtett aktuális értelem fogalmával és a boldogság elérhetőségének lehetőségeivel. A szerző a fogalmak és az értelmezések ellentmondásosságának és hasonlatosságainak csillagzatait az emberi lét paradox jellegével magyarázza, melyben közösek az emberi lét sajátosságai. Mindazoknak, akik a lélekgyógyítás és a boldogság forrásait a vallások, a filozófiák és a tudományos tudás közötti mezőben próbálják körülhatárolni, hasznos és szükséges olvasmány lehet Schreiber tanulmánya.

Szalay Máttyás *A hivatás esztétikai és vallásos dimenziója. Kiegészítő elemzések a hivatás filozófiájához* című tanulmánya a szerző előzőleg megjelentetett kötetének margójára íródott (*Bevezetés a hivatás filozófiájába*, 2014). A szerző Felice Casorati *Vocation* (1939) című festményének elemzésével világít rá a hivatás esztétikai lényegszerkezetére. A művészet sajátos bölcséleti többletét keresi a filozófiai dialektikával szemben. Szalay a festmény elemzésén keresztül a szent és a profán találkozási terében, az Isten és az ember drámai

találkozásában kifejezésre juttatott szeretetben, a szabadság terébe helyezi a hivatás fogalmát. A hivatás fogalma esztétikai dimenziójának értelmezése a vallásos élmény, az intimitás és a testiség, a profán és a szent terek egymásra tevődése, a befogadó ontológiai szerénysége, valamint a narratív jellemzők feltárása mentén történik. A szerző filozófiai elemzése, mely a keresztény szemléletű filozófiai ontológiát használja egy modern művészeti alkotás értelmezésére, olyan olvasmányt hoz létre, mely az értelemkeresés folyamatában is inspiratív forrás lehet.

A filozófia és a pszichoterápia határterületein helyezkedik el Viktor. E. Frankl tanulmánya is, mellyel a kötet *Forrás* című rovata kezdődik. Frankl, S. Freud állításával kezdi gondolatmenetét. Ebben Freud az emberiség három „nárcisztikus” sérelméről beszél, melyeket a kopernikuszi tanítás, a darwini elmélet és a pszichoanalízis okozott az emberiségnek. Frankl a vallásos teremtéstörténetek és a tudományos elméletek ontológiai dimenzióinak az eltéréseiből származó emocionális töltetek hatását vizsgálja. A meglévő tudásunk és az ennek ellentmondó tudás viszonyában Frankl a tudás korlátainak tudatosítását hangsúlyozza mint a bölcsesség szükséges feltételét. A tudásdimenziók közötti eltérésekkel magyarázza Frankl az emberi felelősség és szabadság fogalmának ellentétes értelmezését egyrészt a pszichológiai pszichoanalitikus és a behaviorista gondolkodási keretekben, másrészt a humanista pszichoterápiák és a logoterapeuták szempontjaiból. A tudás statisztikai és egyéni megítélése közötti különbségben találja meg Frankl azokat az érveket, melyek az emberi szabadság és felelősség dimenzióit elrejtik vagy éppen láthatóvá teszik az eltérő pszichológiai iskolák számára. Frankl rámutat arra, hogy azok a terápiás gyakorlatokban, melyek figyelembe veszik az emberi élet értelemlehetőségét, értelmet nyer az emberi szabadság és a felelősség dimenziója.

A kötetben két olyan dolgozat is helyet kapott, melyeknek Elisabeth Lukas a szerzője vagy társszerzője. Az első az *Éltető forrás, a család (részletek)* a burnout szindróma (kiegés) családi

vonatkozásait elemzi. Ez a megközelítés azért is figyelemre méltó, mivel a burnout alapvetően a munka területén bekövetkező értelemvesztés zavaraként értelmezett. Lukas a jelenség háttérében a családi szerepek átalakulásában és az ebből származó rendezetlenségében látja a probléma kulcsát. A férfiak kiszorulása a gyermeknevelésből, a családi feladatokban való gyenge részvételük, a nők túlterheltsége a karriermegvalósítás és a családi feladatok között, valamint a gyermekekben felgyűlő feszültség és a virtuális világba való menekülésük oda vezetnek, hogy a családtagok képtelenek kipihenni magukat, és megbomlik a családi harmónia. A funkcióhiányok és a funkcióütközések jelensége mentén építi fel Lucas azt a terápiás modellt, mellyel a családi problémát és az ehhez köthető burnout szindrómát magyarázza.

Lukas második szövegének társszerzője Heidi Schönfeld. Az *Értelemközpontú párterápia (részletek)* című szöveg a párterápiás és a logoterápiás szempontok ötvözési lehetőségét mutatja be. A házastársak kimondatlan és önkényesen megfogalmazott elvárásai a másik féllel szemben csalódásokhoz és sértettséghez vezethetnek. Az elvárások helyettesítése a saját autonómia és a személyes felelősségvállalással lehetővé teszi mindkét fél számára, hogy szabadnak érezhesse magát a házasságban. Mindkét Lukas szöveg olyan terápiás szemléletet nyújt az olvasónak, amely a terápiás munkában stratégikusan is alkalmazható.

A *Műhely* című rovat a logoterápia két gyakorlati alkalmazásának tapasztalatait mutatja be. Az első az egzisztenciális pedagógia alapvető megalapozását elemzi, a második a magyarországi tanügyi rendszerbe bevezetett iskolai önkéntes szolgálat tapasztalatait fogalmazza meg.

Sárkány Péter az értelemközpontú humanisztikus pszichoterápia pedagógiai alkalmazásának elméleti megalapozását körvonalazza. A szerző a logopedagógia és az egzisztenciális pedagógia elméleti és könyvészeti alapjait vizsgálja, és kritikái szempontokat fogalmaz meg. Ezeket a kritikákat öt pontba foglalva, a következőképpen összegezzük: (1) az egzisztenciafilozófia pedagógiai

receptiója, melyben a szerző kifogásolja az egzisztenciális pedagógiának kizárólagosan a franklei egzisztenciaanalitikus logopédiából történő levezetését, a tágabb értelemben vett egzisztenciális filozófia klasszikusainak mellőzésével; (2) a logopedagógia és az egzisztenciális pedagógia témái összevetésének szükségessége a pedagógia aktuális kérdéseivel; (3) a humanisztikus és egzisztenciális pszichológiai irányzatok összevető elemzésének; (4) Viktor E. Frankl tanai továbbfejlesztésének és (5) az elnevezések kérdésköre tisztázásának szükségessége. Kritikáival Sárkány rámutat a terápiás és a pedagógiai iskolák tudományos megalapozásának szükségességére, melyek lehetővé teszik a jelzett területek aktualitásának megőrzését és továbbfejlesztését.

Sárosi Tünde, a 2012-ben elfogadott magyarországi új köznevelési törvénybe foglalt 50 órás közösségi szolgálat bevezetésének hatását vizsgálja, és a levonható következtetéseket fogalmazza meg. Az iskolai közösségi szolgálat olyan pedagógiai célzatú tevékenység, amely az egészségügyi, a szociális és jótékonyági, az oktatási, a kulturális és közösségi, a környezet- és természetvédelmi, a katasztrófavédelmi tevékenységeket valamint az óvodáskorú, a sajátos nevelési igényű gyermekekkel, tanulókkal, az idős emberekkel közös sport- és szabadidős területeken folytatható tevékenységeket, vagy az egyes rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerveknél bűn- és baleset-megelőzés területein folytatható tevékenységeket jelent. A szerző szakmai dilemmákat fogalmaz meg a program megvalósításához szükséges egységes módszertan kidolgozása, a szükséges iskolai adminisztráció, a pedagógusok szerepvállalása, a tevékenységek hasznának és értelmének megvalósítása tekintetében. Mindezek mellett a szerző kiemeli a program eddig tapasztalt pozitív visszhangját, melyet a programban részt vevő diákok többsége megfogalmazott.

A *Párbeszéd* című részben két interjú kap helyet: a Berendi Carmel által készített interjú David Guttmann szociálmunka-professzorral és logoterapeutával, illetve Sárkány

Péter interjúja Tringer László pszichiáterrel, pszichoterapeutával.

David Guttmann holokauszt túlélő, Viktor E. Frankl közeli munkatársa és barátja, a logoterápia elkötelezett képviselője a szociális tudományok területén. A *logoterápia jövője* címmel 2016-ban Bécsben megrendezett logoterápia-konferencián történt beszélgetés érinti a Guttmann professzor és Frankl kapcsolatát és a logoterápiáról alkotott szemléletét. Guttmann élete meghatározó pillanatainak a felelevenítése során elemzik a háborús idők és a jelenkor sajátosságait, az emberi sors kihívásokkal szembeni lehetőségeit a logoterápia tükrében. Az interjú jelentősége a logoterápia egy kiemelkedő képviselőjének bemutatásán túl tudománytörténeti is, hiszen Viktor E. Frankl életének személyes és munkatársi viszonyaira is rámutat.

A Tringer Lászlóval készített interjú a logoterápia magyarországi elterjedésének történetét követi Tringer László szakmai élettörténetének prizmáján át. Szó esik a logoterápia és általában véve a pszichoterápiák jövőjének kihívásairól is. Szakmai szempontból fontosnak tartom kiemelni Tringer azon megállapítását, amit a logoterápia integratív jellegéről fogalmaz meg. Tudjuk azt, hogy Frankl a logoterápia integratív jellegét már annak kialakulása idején is hangsúlyozta – és az, hogy ezt sikerült megőrizni, biztosíthatja a logoterápia további egészséges fejlődését. Lehetővé teszi egyrészt azt, hogy a logoterapeuták más irányzatok szempontjait is hasznosítsák munkájukban, másrészt a más irányzatok követői számára is lehetővé válik a logoterápiás elvek hasznosítása. Ez csak a szakma javára válhat.

A kötetben helyet kapott dr. Boglárka Hadinger előadása is, amely 2006-ban hangzott el Dornbirnban a *Létünk kérdései* című előadássorozat keretében. *Szánalmas vagy elragadó nő* címmel Hadinger a női jellem és személyiség alakulásáról értekezik. A női gondolkodásmód jellemző sajátosságait hat pontban tárgyalja, melyek struktúrája a kognitív viselkedésterápiák irracionális gondolatszerkezeire emlékeztet. Pszichoterapeuta előadótól, pszichoterápiás témákat fejtegetve meglepőek azok a

nemi sztereotípiák, melyek mereven elválasztják a női és a férfi gondolkodást. Meglepő azért, mert a terápiás munka egyik lényege a sztereotípiáktól való megszabadulás lenne, és nem azok merev formákban rögzítése. Másrészt a terápiás munka alapvető törekvése növelni a kliens empatikus képességét, ami szintén a sztereotípiák meghaladását feltételezi. Az előadó stílusát a végletekben való fogalmazás jellemzi, a vele született képességek természetességére vagy a vele született képtelenségekre való hivatkozások formájában. Az előadás jellege nyilvánvalóvá teszi, hogy miért hiányoznak a kutatásokra való hivatkozások, holott az említett kutatások akár egyszerű kulcsszavakkal történő forrásokhoz kötése is lehetőséget adna a szélsőséges megfogalmazások ellenőrzésére. Ebben a formában mindaz, amit a szerző a nő képességeiről és a férfi képtelenségeiről mond, kívül esik a pszichoterápiák világán, és inkább a női magazinok túlegyszerősítő megfogalmazásaihoz hasonlít. A szöveg kritikus olvasata ajánlott.

A kötetet a 2016-ban tartott *A logoterápia jövője* című bécsi konferenciáról írt beszámoló zárja. A konferenciával Viktor E. Frankl munkássága előtt is tisztelegtek. A konferencia sokszínűsége és jövőre tekintő irányultsága jól jelzi azt, hogy a logoterápiai gondolkodás maradandó helyet foglal

el a tudományos kutatásban és az alkalmazott segítő foglalkozások gyakorlatában.

A kötet összességében sokszínűen és tartalmasan járja körül a logoterápia mai helyzetét. A megvalósítások és a jövő feladatai, a kutatási és alkalmazási kérdések is szép számban jelen vannak. Nyugodt lélekkel elmondható, hogy a kötet elérte a célját. Második kötetként teljes mértékben szemlélteti Egyed Péter főszerkesztő törekvését, aki a logoterápiás évkönyv koncepcióját elképzelte és megvalósította.

A kötet megjelenetése számos kérdést támaszt a logoterápia tudományos és szakmai státusával kapcsolatban. Van-e jövője a logoterápiának, és van-e szerves fejlődési folyamata? A logoterápiával foglalkozók képesek-e integrálódni a pszichoterápiák és más alkalmazott tudományok és alkalmazott területek gondolkodásmódjába? Képes-e a logoterápia megőrizni identitását, vagy elmerül a rajta túlhaladó tudományos és szakmai problematizálások sodrásában? A kötet olvasása során csak tovább erősödik bennünk a logoterápia és egzisztenciaanalízis jövőjébe vetett bizalom: a logoterápia képes lesz a jövőben is megfelelni a vele szemben támasztott igényeknek és kihívásoknak.

Plesek Zoltán Ákos

Az értelemkérdés vonzásában

Többllet különkiadvány, 2016 – Logoterápia és Egzisztenciaanalízis. 243 old.

Az Erdélyi Magyar Filozófiai Társaság által kiadott *Többllet* évente megjelenő különkiadványa *Logoterápia és egzisztenciaanalízis* címmel a kolozsvári székhelyű Logoterápia és Egzisztenciaanalízis Nemzetközi Tudományos Egyesület (LENTE) és a budapesti bejegyzésű Logoterápia Alapítvány évkönyvének számít. A 2017-ben napvilágot látott kiadvány immár a harmadik, amely e szervezetek

közötti együttműködés és az interdiszciplinaritás jegyében született, és mostanra már minden bizonnal beigazolódtott a szakmai létjogosultsága.

A kiadvány a már bejáratott rovatokat tartalmazza, s a tanulmányok tartalma ez alkalommal a módszertani és a gyakorlati kérdések irányába billen.

Szilika-Iván Emőke tanulmányában azt mutatja be, miért jelenthet hatékony megoldást a logoterápia